

Programma van Toetsing en Afsluiting

vmbo 4

2017-2018

september 2017

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Afkortingen	4
Periodes	5
Jaaragenda	5
Gemeenschappelijk deel, sectordeel en vrije deel	6
Zelfstandigheid	7
De organisatie	
Lessen	8
Absenties	8
Lesvrije uren en lesuitval	8
Mentorles	9
Activiteiten	
Praktische opdrachten	10
Praktische opdrachten in het schoolexamen	10
Handelingsdelen en dossiers	11
Bewaren van toetsen en dossiers	12
Sectorwerkstuk	12
Mediatheek	12
Schoolexamen en centraal examen	13
Herkansingen van het schoolexamen	14
Slaag/zakregeling eindexamen	
Welke vakken centraal examen?	14
Eindbeoordeling eindexamen	15
Geslaagd als ...	15
De rekentoets	16
SE-toetsen, voortgangstoetsen en rapporten	16
Overgangsregeling mavo 3 naar mavo 4	16
Informatie leerlingen havo 3, die het schooljaar 2017-2018 in mavo 4 zitten	17
Vakkendeel	19

Inleiding

Beste leerling,

Hartelijk welkom in het 4^e jaar van de vmbo-afdeling. Vmbo is de afkorting van Voorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs; jij volgt de theoretische leerweg: vmbo-tl. Wij noemen dat mavo.

Dit schooljaar begint je examen. Het hele jaar studeer je en worden toetsen afgenomen en opdrachten van je nagekeken, die voor het examen worden beoordeeld. In dit boekje lees je er meer over. Laat het ook thuis lezen, dan zijn ook je ouders helemaal ingelicht.

Het boekje bestaat uit een aantal onderdelen:

- We vertellen iets over het verschil tussen schoolexamen (SE) en centraal examen (CE).
- We leggen uit welke soorten toetsen je kunt verwachten en hoe de herkansingsregeling werkt.
- Je treft een aantal praktische zaken aan, zoals de rol van de mentor.
- Per vak tref je vervolgens aan wat er behandeld gaat worden en welke schoolexamantoetsen daaraan zijn verbonden.

Als je het boekje helemaal hebt doorgenomen weet je dat er veel op je afkomt. Van sommige vakdocenten krijg je een schema waarin per periode wordt aangegeven wat er voor dat vak moet gebeuren, de zogenaamde werkwijzer. Omdat je dit jaar veel toetsen maakt en activiteiten doet die meetellen voor je examen, is het zaak dat je bijblijft. Hoe meer de hoeveelheid werk toeneemt, des te moeilijker is het de achterstand weer in te halen. Zorg dus dat je bijblijft!

Wij wensen je heel veel succes,

Mw. B. Gilissen,
teamleider mavo bovenbouw

Afkortingen

Vakken

ne	Nederlands
fa	Frans
en	Engels
du	Duits
gs	geschiedenis
ak	aardrijkskunde
wi	wiskunde
nsk1	natuurkunde-scheikunde-1 (natuurkunde)
nsk2	natuurkunde-scheikunde-2 (scheikunde)
bi	biologie
ec	economie
ma	maatschappijleer
lo	lichamelijke opvoeding
kv1	kunstzinnige vorming
te	tekenen
sl	studieles
gd	godsdienst
ld	lob-dossier

Toetsvorm

s50	een schriftelijke toets van 50 minuten
s100	een schriftelijke toets van 100 minuten
po-i	een individuele praktische opdracht
po-g	praktische opdracht in groepje
po-g2	praktische opdracht in groepje van 2
m	mondeling van 20 minuten
vm	mondeling van 20 minuten, voorafgegaan door 20 minuten voorbereidingstijd
tw	tekenwerk
sl	toets spreekvaardigheid, luistervaardigheid of mondeling

Afsluitingsvormen praktische opdrachten:

s	schriftelijk verslag
ess	essay of artikel
mp	mondelinge presentatie
rst	reeks stellingen met onderbouwing
pp	posterpresentatie
pm	presentatie met gebruik van media

Periodes en toetsperiodes

Het schooljaar is ingedeeld in vier periodes: **P1** tot en met **P4**, die elk uit ongeveer 10 schoolweken bestaan (**P1W1**, **P1W2**, ...)

Periodes en toetsperiodes (mavo 4)

De **lesperiodes** worden aangegeven als periode **P41** (leerjaar 4, periode 1).

De **toetsperiodes** worden aangegeven als **T41** (leerjaar 4, toetsperiode 1), de herkansing met **H41**. De herkansing vindt plaats tijdens een reguliere lesdag, enkele weken na toetsperiode T4-1. Deelname aan de herkansing is alleen mogelijk als je dezelfde dag ook de lessen volgt die je volgens je lesrooster moet volgen.

Extra faciliteiten bij schoolexamentoetsen

Voor het aanvragen van deze faciliteiten zie het examenreglement.

VL tijdverlenging met maximaal 20% van de toetstijd

Jaaragenda

In de jaaragenda staan activiteiten die voor jou van belang zijn.

En let ook op de zogenaamde Examenkalender. Hier staan alle belangrijke data overzichtelijk bij elkaar.

De jaaragenda vind je op www.gregorius.nl.

Gemeenschappelijk deel, sectordeel en vrije deel

Het St-Gregorius College biedt de theoretische leerweg van het vmbo (voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs) aan. In de leerjaren mavo 3 en mavo 4 volg je daarvoor diverse vakken:

- de vakken Nederlands, Engels, maatschappijleer, kunstzinnige vorming, lichamelijke opvoeding en godsdienst in het gemeenschappelijk deel
- twee vakken in het sectordeel, afhankelijk van de sector die je gekozen hebt; in deze twee vakken doe je centraal examen
- minstens vijf vakken in het vrije deel; met twee van deze vakken ga je verder in mavo 4 en je doet er centraal examen in

Bij de overgang van brugklas-2 naar mavo 3 heb je je eerste keuze gemaakt: Frans of aardrijkskunde.

In mavo 3 kies je één van de vier sectoren. Bij elke sector horen een of twee verplichte vakken (het sectordeel) volgens onderstaand schema:

techniek
wiskunde
nsk1

zorg en welzijn
biologie
wiskunde of
geschiedenis of
aardrijkskunde

economie
economie

landbouw
biologie
nsk1 of biologie

(nsk1 is natuurkunde-scheikunde-1, ofwel grotendeels natuurkunde)

De twee vakken in het vrije deel, waarin je centraal examen gaat doen, kun je kiezen uit bovenstaande lijst; ook het vak nsk2 kun je kiezen (als het aantal leerlingen dat het wil kiezen voldoende groot is).

(nsk2 is natuurkunde-scheikunde-2, ofwel grotendeels scheikunde)

Op het keuzeformulier, waarop je je keuze kunt aangeven, lees je welke combinaties van vakken wel of niet mogelijk zijn.

Zelfstandigheid

In de derde en vierde klas van de mavo is het de bedoeling dat je steeds zelfstandiger aan het werk gaat. Zo word je beter voorbereid op het vervolgonderwijs en op de eisen die in de maatschappij aan jou worden gesteld. Ook later zal je immers steeds vaker jezelf nieuwe kennis moeten bijbrengen. Denk maar eens aan de veranderingen in het gebruik van computers en internet: steeds opnieuw zal je voor nieuwe situaties komen te staan. Natuurlijk willen we je daarop goed voorbereiden.

Jij bent verantwoordelijk!

Nu je in mavo 4 bent beland, zal je je moeten realiseren dat de verantwoordelijkheid voor je studie bij niemand anders dan bij jou ligt. Docenten, mentoren en teamleider kunnen en willen je heel graag bij je studie begeleiden, maar het feitelijke werk moet jij zelf doen.

Succes ...

Een eerste voorwaarde voor succes is **discipline**: stel niet uit tot morgen wat er vandaag moet gebeuren. Je zult merken dat in de bovenbouw het tempo hoger is dan in de tweede en de hoeveelheid werk groter.

Een tweede voorwaarde voor succes is **voldoende tijd en rust**. Besteed voldoende tijd aan het bestuderen van de stof, het maken van je werkstuk en het lezen van de boeken. Met alleen de lessen en nog een half uurtje ben je er niet. Het is niet ongewoon dagelijks een uur of twee aan je schoolwerk te besteden.

Een derde voorwaarde voor succes is: **plan regelmatig**. Je krijgt voor alle vakken werkwijzers. Daarop kun je zien wat je voor dat vak in een bepaalde periode moet doen.

Ook krijg je voor diverse vakken opdrachten of werkstukken, waarmee je een langere periode bezig bent en die je in een bepaalde week moet inleveren. Ook voor deze opdrachten is plannen onontbeerlijk!

De organisatie

Lessen

Je zult merken dat je tijdens de lessen veel zelfstandig of in groepjes aan het werk bent. Het gebeurt zelden dat een docent meer dan een halve les aan het woord is. Natuurlijk is het zaak dat je je tijd nuttig besteedt en bijdraagt aan een rustige en goede werksfeer in de klas.

De lessen duren gewoonlijk 50 minuten. Op de website wordt aangegeven, op welke dagen er een 40-minutenrooster of een 45-minutenrooster geldt. Je bent verplicht om tijdens alle lessen aanwezig te zijn.

Absenties

Als je absent (ziek) bent, moeten je ouders/verzorgers dit telefonisch melden:

telefoon (030) 23 26 795 vóór 8.20 uur 's morgens

Bij terugkomst na die absentie lever je bij je teamleider een briefje van je ouders in, waarop de duur van je ziekte is aangegeven. Achteraf ziekmelden is dus niet toegestaan!

In het examenreglement staat over afwezigheid bij schoolexamentoetsen en het te laat inleveren van schoolexamenonderdelen het volgende:

14.1 Ziekte of afwezigheid wordt telefonisch of schriftelijk vóór 8.20 uur aan de school gemeld door de ouders/verzorgers. Als de ziekte of afwezigheid tot gevolg heeft dat een onderdeel van het schoolexamen niet kan worden bijgewoond of ingenomen, bevestigen de ouders uiterlijk de schooldag erná schriftelijk bij de teamleider de reden van afwezigheid onder vermelding van de naam van de behandelende arts.

Lesvrije uren en lesuitval

Als er een lesvrij uur ontstaat door uitval van een vakles, wordt dit altijd op de dagroosterpublicatieborden en in Magister aangegeven. Bij lesuitval blijft de werkwijzer met het voor die les opgegeven werk geldig! De volgende les heb je dat werk dus in orde.

Mentorles

In de derde en vierde klas is voor iedere leerling één mentorles per week ingeroosterd. Soms verzorgt de mentor of decaan een mentorles voor de gehele klas, soms wordt de les gebruikt voor een gesprek van een of meer leerlingen met de mentor.

- **studieles**

Je krijgt een aantal technieken aangereikt, die je kunnen helpen bij je studie. Denk maar aan het plannen van je werk, concentratieoefeningen, goed lezen, verschillende manieren van leren, enzovoort. Ook krijg je informatie over het werken aan de praktische opdrachten en – in de loop van de derde klas – het sectorwerkstuk.

- **Lob-dossier**

Tijdens de mentorlessen in het begin van het schooljaar wordt er door de decaan aandacht besteed aan je lob-dossier. Van tijd tot tijd zal de decaan je vragen je lob-dossier mee te brengen om te kijken welke activiteiten je nog moet doen. Ook hiervoor is plannen van groot belang: het lob-dossier moet 'naar behoren' gevuld en afgerond zijn in mavo 4. De week waarin dat klaar moet zijn, vind je in de jaaragenda.

- **Sectorwerkstuk**

Je werkt tot de kerstvakantie tijdens de mentorles aan het sectorwerkstuk.

Activiteiten

Praktische opdrachten (po)

De praktische opdracht is een opdracht, die bedoeld is om vaardigheden te leren en te toetsen. Het is een opdracht die zo omschreven is, dat je er zelf invulling aan kunt geven; hij ligt niet helemaal vast. Je krijgt veel vrijheid bij het uitwerken van de opdracht en vaak mag je ook kiezen op welke manier je de opdracht afrondt. Dat kan in de vorm van een schriftelijk verslag (s), een essay of artikel (ess), een mondeling presentatie (mp), een reeks stellingen met onderbouwing (rst) of een presentatie met een poster (pp).

Praktische opdrachten in schoolexamen

Er zijn ook twee praktische opdrachten die gemaakt moeten worden voor het schoolexamen. Aan elke opdracht moet je minstens 10 uur besteden. Als je aan een praktische opdracht werkt, houd je in een logboek bij, hoeveel tijd je eraan besteedt en welke tussenresultaten je hebt geboekt. Meestal moet je tussentijds met je docent de vorderingen bespreken. Voor het maken van de praktische opdracht wordt in het algemeen een behoorlijk aantal weken uitgetrokken; stem ook hier je planning af op een aantal dagen vóór de uiterste inleverdatum, zodat je voorkomt dat je je praktische opdracht te laat inlevert door problemen zoals ziekte of een kapotte printer.

De praktische opdracht moet je uiterlijk op de vastgestelde datum inleveren bij je vakdocent of – bij diens afwezigheid – bij de teamleider.

Voor de praktische opdrachten in mavo 4 die voor het schoolexamen meetellen, wordt in dit PTA en in de jaaragenda precies aangegeven in welke week je deze moet inleveren.

Bij te laat inleveren van een onderdeel (praktische opdracht, sectorwerkstuk of in het handelingsdeel vermeld onderdeel van het schoolexamen) **vervalt één herkansingsmogelijkheid** van een schriftelijk schoolexamen. Bij elk volgend onderdeel dat je te laat inlevert, wordt de beoordeling van dat onderdeel per dag dat je te laat inlevert één punt (op een schaal van 10 punten) lager wegens onvoldoende planning. Op het beoordelingsformulier is hiervan melding gemaakt. Lever je alsnog niets in, dan is de beoordeling een 1.0. Voor de precieze regeling: zie officiële examenreglement. De beoordeling van de praktische opdracht gebeurt door de docent aan de hand van tevoren bepaalde en bij de leerling bekende beoordelingscriteria.

Handelingsdelen en dossiers

Bij het handelingsdeel gaat het om activiteiten zoals actieve deelname aan een excursie, het lezen van een boek, het verzamelen van informatie over een bepaald onderwerp of het maken van een toets. Voor sommige vakken vormen die handelingsdelen samen een dossier:

- je lob-dossier voor oriëntatie op vervolgonderwijs
- bij de moderne vreemde talen bestaat het leesdossier uit de leesverslagen van de leesboeken.

Een handelingsdeel moet 'naar behoren' zijn afgerond. Soms volstaat een vinkje 'naar behoren', als je docent tevreden is over het resultaat.

Soms krijg je een cijfer of een beoordeling 'voldoende' of 'goed'.

In het PTA is aangegeven wanneer het handelingsdeel in orde moet zijn. Is het dan niet in orde of ben je te laat, dan krijg je van je docent nog één kans om het in orde te maken. Je mag dan in de volgende toetsperiode **het vak waar het handelingsdeel bij hoort, niet meer herkansen.**

Is het na deze tweede kans nog steeds niet in orde? Dan kom je naar het **centrale inhaalmoment voor handelingsdelen** in de eerstvolgende toetsperiode. Dat kost je extra tijd en soms een extra opdracht.

Is een handelingsdeel na dit centrale inhaalmoment nog steeds niet in orde, dan heb je echt een probleem. Je mag dan sowieso geen herkansing meer doen van een toets uit de betreffende toetsperiode. Als het om meer dan één handelingsdeel of praktische opdracht gaat, neemt de examencommissie maatregelen. Dat zou kunnen betekenen dat je niet meer mag deelnemen aan het centraal examen.

De precieze regeling vind je in het examenreglement.

Bewaren van toetsen en dossiers

De docenten bewaren de toetsen en de praktische opdrachten die voor het schoolexamen tellen, tot en met het eindexamenjaar. Uiteraard bewaar je alle dossiers zorgvuldig tot het eind van je schoolloopbaan. Als je docent of mentor inzage in een dossier wil, moet je daarvoor zondermeer zorgen. Zodra je bemerkt dat je onderdelen van een dossier of het hele dossier kwijt bent, neem dan onmiddellijk contact op met je teamleider. ***In principe betekent verlies, dat je het gemaakte werk over moet doen.***

Sectorwerkstuk

Voordat je aan het centraal examen mag beginnen moet je een groot werkstuk hebben gemaakt, het sectorwerkstuk. Dit is een grote praktische opdracht die minstens 20 uur werk van je vraagt in mavo 4.

Met het sectorwerkstuk worden vakvaardigheden, algemene en communicatieve vaardigheden getoetst. Bij het sectorwerkstuk gaat het om de oriëntatie op jouw vervolgstudie en op de beroepswereld die bij de sector past.

Mediatheek

De mediatheek vind je op de locatie Van Asch van Wijckskade. Je kunt er terecht voor allerlei informatie. Er zijn boeken, encyclopedieën, bandjes en dvd's. Bovendien zijn er ruim twintig computers beschikbaar met enorm veel software en voorzien van een internetaansluiting.

De openingstijden van de mediatheek vind je op het dagroosterpublicatiebord. Hier lees je ook als de mediatheek dicht is.

Schoolexamen en centraal examen

Het examen mavo bestaat uit twee delen:

- **het schoolexamen (SE)**

Voor de vakken geschiedenis start het schoolexamen in mavo 3. Het vak kunstzinnige vorming 1 (kv1) kent alleen in mavo 3 een schoolexamen. Alle andere toetsen van het schoolexamen vinden plaats in drie toetsperiodes in mavo 4. Daarnaast zijn er in mavo 4 regelmatig toetsen (repetities) tijdens de vaklessen. Praktische opdrachten voor het schoolexamen vinden buiten de toetsperiodes plaats.

Alle onderdelen van dit schoolexamen vormen samen het examendossier.

Deze onderdelen zijn

- Toetsen (mondeling of schriftelijk)
Bij de toetsen gaat het vooral om kennis en inzicht. De meeste toetsen zijn schriftelijk, sommige mondeling.
 - Praktische opdrachten (zie voor de beschrijving enkele bladzijden terug)
 - Activiteiten (het handelingsdeel, waaronder diverse dossiers)
 - Het sectorwerkstuk
- **het centraal examen (CE)**
Dit landelijk examen vindt plaats in de maanden mei-juni in mavo 4.

Herkansingen van het schoolexamen

Er zijn in mavo 4 drie toetsperiodes. Je mag een schriftelijke toets, die meetelt voor het examendossier herkansen. **Per toetsperiode mag je één schriftelijke toets herkansen.** Het maakt niet uit of je een onvoldoende of een voldoende had.

De herkansing vindt enkele weken na de toetsperiode plaats op een lesdag; **het hoogste cijfer telt uiteindelijk mee voor je schoolexamen.** Je mag **alleen meedoen** met de herkansing **als je tijdens de lessen op die lesdag ook daadwerkelijk aanwezig bent.** In de jaaragenda zie je wanneer de herkansingsdag is gepland.

Mis je door ziekte of afwezigheid een toets dan maak je die toets op het moment van de herkansingen. Het inhalen van zo'n toets geldt als het maken van een herkansing, behalve als je twee of meer toetsen moet inhalen; dan telt één van de in te halen toetsen als herkansing en mag je zo nodig nog één van de ingehaalde toetsen herkansen (in overleg met je vakdocent en binnen twee lesweken nadat je je cijfer hebt gekregen).

Voor het vak **ma** is het mogelijk een herexamen van het gehele schoolexamen te doen. In het examenreglement vind je de exacte regeling.

Afwezigheid vermindert recht op herkansingen

In geval van ernstige afwezigheid kan de examencommissie besluiten het recht op herkansingen in te trekken. In artikel 9.2 van het Examenreglement vind je de exacte regeling.

Als je regelmatig afwezig bent zonder gegronde reden of als het vaker voorkomt dat je niet of slechts gedeeltelijk aanwezig bent bij een les, zal de examencommissie niet toestaan dat je mag deelnemen aan herkansingen. Ook zal het recht op herkansingen vervallen, als je je niet houdt aan de afspraken over het melden van de afwezigheid.

Slaag/zakregeling eindexamen

Welke vakken centraal examen?

Je doet centraal examen in de vakken Nederlands, Engels, de twee sectorvakken en de twee vakken in het vrije deel. Voor de vakken **kv1**, **lo** en **ma** is er geen centraal examen.

Eindbeoordeling eindexamen

De eindbeoordeling van het eindexamen wordt uitgedrukt in hele cijfers (van 1 tot en met 10). Als een vak zowel een schoolexamen als een centraal examen kent, is het eindcijfer het (op een geheel getal) afgeronde gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer van het centraal examen. Voor het vak **ma**, waarvoor je geen centraal examen doet, is het cijfer voor het schoolexamen – afgerond op een geheel getal – het eindcijfer.

Geslaagd als ...

Iedere mavo-kandidaat heeft minstens zeven examenvakken: Nederlands, Engels, twee sectorvakken, twee vakken uit het vrije deel en het vak maatschappijleer (waarvoor geen centraal examen is).

De slaag/zakregeling voor de examens in 2018 luidt als volgt (Eindexamenbesluit artikel 49):

1. *De kandidaat is geslaagd indien*
 - a. *het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is;*
 - b. *hij voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 5 of meer heeft behaald;*
 - c. *hij onverminderd onderdeel b:*
 1. *voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald; of*
 2. *voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald; of*
 3. *voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor zijn overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald; en*
 - d. *hij voor de vakken lichamelijke opvoeding en het kunstvak uit het gemeenschappelijk deel [kv1] en voor het sectorwerkstuk de kwalificatie 'voldoende' of 'goed' heeft behaald; en*
 - e. *hij de rekentoets heeft afgelegd; en*
 - f. *het eindcijfer voor Nederlands minimaal een 5 is.*

De rekentoets

De rekentoets wordt voor de mavo niet meegenomen in de uitslagbepaling in 2018. Wel is er de verplichting om minimaal één maal deel te nemen aan de rekentoets.

In mavo 3 word je voorbereid op de rekentoets.

SE-toetsen, voortgangstoetsen en rapporten

In mavo 3 start je met je examendossier. Het examendossier is het geheel van onderdelen van het schoolexamen. Na iedere toetsperiode in mavo 4 krijg je een overzicht van het examendossier.

De meeste vakken geven ook gewoon toetsen om te testen of je de stof begrijpt: repetities ofwel voortgangstoetsen. Je cijfer voor het rapport in mavo 3 bestaat uit cijfers die je in de loop van het jaar behaald hebt voor de voortgangstoetsen, de praktische opdrachten en ook toetsen en praktische opdrachten die deel uitmaken van het schoolexamen.

Voortgangstoetsen en praktische opdrachten kun je niet herkansen.

In je examendossier komen alleen de cijfers van de toetsen en praktische opdrachten die onderdeel zijn van het schoolexamen.

Voor de vakken **kv1** (kunst dossier) en **lo** krijg je een beoordeling 'onvoldoende', 'voldoende' of 'goed'.

Je ontvangt in mavo 3 driemaal per jaar een rapport, waarop de rapportcijfers respectievelijk de beoordeling 'onvoldoende', 'voldoende' of 'goed' staan vermeld.

Overgangsregeling mavo 3 naar mavo 4

De overgangsregeling wordt bij het uitreiken van het tweede rapport in mavo 3 bekend gemaakt.

Informatie leerlingen uit havo3 die schooljaar 2017-2018 in mavo4 zitten

Algemeen

Bij de overstap van havo 3 naar vmbo 4 verlaat je de havo-afdeling en ga je verder in de afdeling vmbo aan de Nobeldwarsstraat. Vmbo 4 is een eindexamenjaar. Dat betekent dat er een goede werkhouding en inzet van je verwacht wordt. De overgangsvergadering heeft voldoende vertrouwen in je capaciteiten om je te bevorderen naar vmbo 4. Omdat het lesprogramma in havo 3 enigszins verschilt van dat in vmbo 3, zul je een aantal onderdelen moeten bijwerken en inhalen. Bovendien is voor enkele vakken het schoolexamen al in vmbo 3 begonnen. Die onderdelen zal je moeten inhalen. De eerste toetsperiode voor het schoolexamen in vmbo 4 is al snel, in de zesde schoolweek van het nieuwe lesjaar. Welke onderdelen jij moet inhalen, hangt natuurlijk af van de sector die je in vmbo 4 gaat doen en van de twee vakken in het vrije deel. Daarover heb je eerder met je decaan en je ouders/verzorgers overlegd. Hieronder is per vak aangegeven wat er moet gebeuren.

Vakken waarvoor je niets hoeft bij te werken of in te halen

Voor de vakken *Frans, Duits, Engels, geschiedenis, aardrijkskunde, wiskunde, natuur- en scheikunde-1* (in havo 3 heet dit vak natuurkunde) en *natuur- en scheikunde-2* (scheikunde) en *maatschappijleer*, hoef je niets bij te werken of in te halen. Uiteraard zijn er wel kleine accentverschillen, maar met de kennis die je in havo 3 hebt opgedaan, kun je uitstekend in vmbo 4 uit de voeten.

A INHAALVAKKEN VOOR IEDEREEN

Kunstzinnige Vorming 1 (KV1); inhaalmodule *mkv*

Dit vak bestaat in havo 3 niet. Het heeft betrekking op kunst en cultuur. Sommige onderdelen van KV1 zijn in havo 3 aan bod gekomen bij het vak tekenen en bij enkele culturele activiteiten. In het vmbo is KV1 een verplicht vak en je kunt alleen je vmbo-diploma behalen als je het vak kv1 'voldoende' ('v') of 'goed' ('g') hebt afgesloten. Vmbo 3-leerlingen hebben dit vak afgesloten middels hun actieve deelname aan het DOX-project "X-school" in januari 2016. Er wordt een startmoment ingeroosterd waarin je bij je KV1-begeleider aangeeft wat je gaat doen om KV1 in te halen. De volgende regeling geldt:

KUNSTONDERWERP	WAT NOG DOEN?	BEOORDELING	WAT ALS BEOORDELING
<i>beeldende kunst</i>	niets	Al behandeld bij vak tekenen in havo 3	Je ontvangt van je KV1-begeleider een extra opdracht, die vóór de kerstvakantie met 'v' of 'g' moet zijn
<i>toegepaste kunst</i>	niets	eindrapportcijfer tekenen havo 3 wordt 'o', 'v' of 'g'	
<i>architectuur</i>	niets		
A- film	Je bezoekt drie verschillende kunstactiviteiten . Dat mag je alleen doen of met zijn tweeën. Van iedere activiteit maak je een kort verslag. Alle drie de verslagen moeten uiterlijk op 8 januari 2018 zijn ingeleverd. Deze verslagen worden beoordeeld door je begeleider. Het definitieve verslag moet uiterlijk op 31 januari 2018 zijn ingeleverd. Als het definitieve verslag niet op tijd is ingeleverd of niet in orde is, wordt er één herkansing uit periode T4-2 in mindering gebracht. Na een afrondend gesprek krijg je de beoordeling 'v' of 'g'. Totale tijdsinvestering: 15 klokuren .	Je ontvangt van je KV1-begeleider een aanvullende opdracht die uiterlijk op 31 januari 2018 moet zijn ingeleverd en met 'v' of 'g' moet zijn beoordeeld	
B- theater			
C- dans			
D- muziek			
E- museumbezoek			

Nederlands

In vmbo 3 hebben de leerlingen al een boek gelezen van de literatuurlijst. Ook in vmbo 4 moet je verschillende boeken lezen. Van deze gelezen boeken maak je opdrachten in de les. Ook in havo 3 heb je voor het vak Nederlands boeken gelezen. Als deze boeken op de literatuurlijst staan van vmbo-4, mag je ze gebruiken.

Grote praktische opdrachten GPO

Om het vmbo-diploma te behalen is het verplicht dat je twee grote praktische opdrachten (werkstukken) maakt. Als overstapper vanuit havo 3 heb je in havo 3 bij scheikunde een praktische opdracht gedaan (die in dat geval meetelt voor het vmbo) en een opdracht bij economie. Het cijfer van scheikunde en het eindcijfer van economie tellen als praktische opdracht voor het vmbo.

Sectorwerkstuk

Iedere vmbo-leerling dient een sectorwerkstuk (=sws) te maken van 20 klokuren. Dit is een werkstuk dat in vmbo 4 wordt gemaakt en gericht is op loopbaanoriëntatie. In de eerste periode van vmbo 4 wordt gestart met het sws. In het kader van het sws loop je minimaal één dag stage en bezoek je een of meer mbo-scholen. Een docent uit je gekozen sector zal jouw begeleider zijn.

B INHAALVAKKEN DIE AFHANKELIJK ZIJN VAN JE SECTORKEUZE

Biologie; inhaalmodule mbi

In tegenstelling tot havo 3 is in vmbo 3 wel het vak biologie gegeven. Deze lesstof moet bijgewerkt worden. In vmbo 4 wordt voor overstappers **één lesuur per week extra biologie** gegeven tot aan de kerstvakantie. Deze module vind je op je rooster onder naam **mbi**. In deze lessen wordt de lesstof van vmbo 3 behandeld. De lesstof wordt zó ingedeeld dat je goed bent voorbereid op de schoolexamantoetsen. Buiten deze ingeroosterde lessen zul je natuurlijk ook zelf onderdelen moeten bestuderen.

Economie

In havo 3 wordt één uur minder economie gegeven dan in vmbo 3. Je hebt dus een kleine achterstand in de lesstof. Ook zijn er ander accenten gelegd. Om die achterstand in te halen kun je van je economiedocent extra ondersteuning krijgen. De ervaring leert dat dit voor veel leerlingen vaak niet nodig is. Mocht je hulp willen, geef dit dan duidelijk aan bij je docent. Hij helpt je graag.

Meer informatie?

Voor meer informatie kun je terecht bij je teamleider mevrouw Schutte, of de teamleider vmbo, mevrouw Gilissen.

Vakkendeel

In het vakken-PTA hierna tref je per vak beschreven uit welke onderdelen het schoolexamen in mavo 3 en mavo 4 bestaat.